Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

20 päivänä syyskuuta 2018 *

Muutoksenhaku – Valtiontuet – Digitaalitelevisio – Tuki maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle syrjäisillä ja vähemmän kaupungistuneilla alueilla Comunidad Autónoma de Castilla-La Manchassa (Kastilia-La Manchan itsehallintoalue, Espanja) – Avustus maanpäällisen digitaalisen televisiolähetysverkon operaattoreille – Päätös, jolla tukitoimenpiteet todetaan osittain sisämarkkinoille soveltumattomiksi – Valtiontuen käsite – Etu – Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu – Määritelmä – Jäsenvaltioiden harkintavalta

Asiassa C-114/17 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 3.3.2017,

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään M. J. García-Valdecasas Dorrego,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään E. Gippini Fournier, B. Stromsky ja P. Němečková,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe (esittelevä tuomari) ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.3.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.5.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

tuomion

1 Espanjan kuningaskunta vaatii valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 15.12.2016 antaman tuomion Espanja v. komissio (T-808/14, ei julkaistu, EU:T:2016:734; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi sen kanteen, jossa vaadittiin kumoamaan valtiontuesta SA.27408 ((C 24/10) (ex NN 37/2010, ex CP 19/2009)), jota Kastilia-La Manchan viranomaiset ovat myöntäneet maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle syrjäisillä ja vähemmän kaupungistuneilla alueilla, 1.10.2014 annettu komission päätös C(2014) 6846 final.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen, sellaisena kuin sitä sovellettiin oikeudenkäynnissä, jonka päätteeksi annettiin valituksenalainen tuomio (jäljempänä unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestys), 84 artiklassa, jonka otsikko on ”Uudet perusteet”, määrätään seuraavaa:

”1. Asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana ilmenneisiin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin.

2. Uuteen perusteeseen on tarvittaessa vedottava toisessa kirjelmien vaihdossa, ja tällöin on mainittava, että kyseessä on uusi peruste. Jos oikeudelliset seikat ja tosiseikat, joiden vuoksi uuteen perusteeseen vetoaminen on sallittua, tulevat tietoon toisen kirjelmien vaihdon jälkeen tai sen jälkeen, kun on päätetty, ettei toista kirjelmien vaihtoa sallita, kyseessä olevan varsinaisen asianosaisen on vedottava uuteen perusteeseen heti saatuaan tiedon kyseisistä seikoista.

3. Puheenjohtaja varaa muille asianosaisille tilaisuuden vastata uuteen perusteeseen, vaikka unionin yleinen tuomioistuin ratkaisisi myöhemmin kysymyksen tämän perusteen tutkittavaksi ottamisesta.”

3 Saman työjärjestyksen 86 artiklassa, jonka otsikko on ”Kanteen tarkistaminen”, määrätään seuraavaa:

”1. Jos toimi, jonka kumoamista vaaditaan, on korvattu tai sitä on muutettu toisella toimella, jonka kohde on sama, kantaja saa tämän uuden seikan huomioon ottamiseksi tarkistaa kannetta ennen asian käsittelyn suullisen vaiheen päättämistä tai ennen unionin yleisen tuomioistuimen päätöstä ratkaista asia ilman käsittelyn suullista vaihetta.

2. Kanteen tarkistaminen on tehtävä erillisellä asiakirjalla ja noudattaen SEUT 263 artiklan kuudennessa kohdassa vahvistettua määräaikaa kumoamiskanteen nostamiselle siitä toimesta, johon kanteen tarkistaminen perustuu.

– –

4. Kanteen tarkistamista koskevassa kirjelmässä on mainittava

a) tarkistetut vaatimukset

b) tarvittaessa tarkistetut perusteet ja perustelut

c) tarvittaessa vaatimusten tarkistamiseen liittyvät todisteet ja pyynnöt näytön esittämiseksi.

5. Kanteen tarkistamista koskevaan kirjelmään on liitettävä toimi, johon kanteen tarkistaminen perustuu. Jos tätä toimea ei ole toimitettu, kirjaaja asettaa kantajalle kohtuullisen määräajan sen toimittamista varten. Jollei puutetta ole korjattu asetetussa määräajassa, unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee, jätetäänkö kanteen tarkistamista koskeva kirjelmä tutkimatta tämän menettelyvaatimuksen noudattamatta jättämisen vuoksi.

6. Puheenjohtaja asettaa määräajan, jossa vastaaja voi vastata kanteen tarkistamista koskevaan kirjelmään, vaikka unionin yleinen tuomioistuin ratkaisisi myöhemmin kysymyksen kirjelmän tutkittavaksi ottamisesta.

_ _”

Asian tausta

4 Unionin yleinen tuomioistuin on esittänyt asian taustalla olevat tosiseikat valituksenalaisen tuomion 1–24 kohdassa. Niistä voidaan tehdä tätä oikeudenkäyntimenettelyä varten seuraava yhteenveto.

5 Nyt esillä oleva asia koskee joukkoa toimenpiteitä, jotka Espanjan viranomaiset ovat toteuttaneet, kun Espanjassa siirryttiin analogisista radio- ja televisiolähetyksistä digitaalisiin lähetyksiin Comunidad Autónoma de Castilla-La-Manchassa (Kastilia-La Manchan itsehallintoalue, Espanja) (jäljempänä kyseessä oleva toimenpide).

6 Espanjan kuningaskunta otti käyttöön säännöstön edistääkseen analogisista lähetyksistä digitaalisiin lähetyksiin siirtymistä koskevaa prosessia antamalla muun muassa 14.6.2005 lain 10/2005 maanpäällisen verkon digitaalitelevision edistämistä, kaapelitelevisiotoiminnan vapauttamista ja moniarvoisuuden tukemista koskevista kiireellisistä toimenpiteistä (Ley 10/2005 de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo; BOE nro 142, 15.6.2005, s. 20562; jäljempänä laki 10/2005) ja 29.7.2005 kuninkaan asetuksen 944/2005 maanpäällisen verkon digitaalitelevisiota koskevan kansallisen teknisen suunnitelman hyväksymisestä (Real Decreto 944/2005 por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre; BOE nro 181, 30.7.2005, s. 27006). Kyseisen kuninkaan asetuksen mukaan yksityisen sektorin kansallisten lähetystoiminnan harjoittajien on katettava 96 prosenttia ja julkisen sektorin kansallisten lähetystoiminnan harjoittajien 98 prosenttia maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolähetyksiä vastaanottavasta väestöstä alueellaan.

7 Mahdollistaakseen siirtymisen analogisesta televisiosta maanpäällisen verkon digitaalitelevisioon Espanjan viranomaiset jakoivat Espanjan kolmeen alueeseen, joista käytettiin nimitystä alue I, alue II ja alue III. Nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva alue II käsittää vähemmän kaupungistuneet ja syrjäiset alueet, joiden osuus Espanjan väestöstä on 2,5 prosenttia. Kyseisellä alueella lähetystoiminnan harjoittajat eivät kaupallisen intressin puuttumisen vuoksi ole investoineet digitalisointiin, minkä vuoksi Espanjan viranomaiset ovat ottaneet käyttöön julkisen rahoituksen.

8 Consejo de Ministros (ministerineuvosto, Espanja) hyväksyi vuoden 2007 syyskuussa maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolähetyksiin siirtymistä koskevan kansallisen suunnitelman, jonka päämääränä oli päästä siihen, että maanpäällisen verkon digitaalitelevisiopalvelu kattaa Espanjan väestöstä saman määrän kuin analoginen televisiopalvelu oli kattanut mainitusta väestöstä vuonna 2007 eli yli 98 prosenttia kyseisestä väestöstä ja 99,96 prosenttia Kastilia-La Manchan itsehallintoalueen väestöstä.

9 Maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle vahvistettujen kattavuusvelvoitteiden saavuttamiseksi Espanjan viranomaiset suunnittelivat myöntävänsä julkista rahoitusta muun muassa maanpäällisen verkon digitalisointiprosessin edistämiseksi alueella II ja erityisesti Kastilia-La Manchan itsehallintoalueen kyseiseen alueeseen kuuluvilla osilla.

10 Ministerio de Industria, Turismo y Comercio (Espanjan teollisuus-, turismi- ja kauppaministeriö; jäljempänä ministeriö) teki vuoden 2008 helmikuussa päätöksen, jolla oli tarkoitus parantaa televiestintäinfrastruktuuria ja määrittää niiden toimien rahoituksen kriteerit ja jakautuminen, joilla pyritään kehittämään tietoyhteiskuntaa Plan Avanza -nimisen suunnitelman pohjalta. Kyseisellä päätöksellä hyväksytty talousarvio kohdennettiin osittain televisiolähetysten digitalisointiin alueella II.

11 Televisiolähetykset digitalisoitiin vuoden 2008 heinäkuun ja marraskuun välisenä aikana. Tämän jälkeen ministeriö siirsi varat itsehallintoalueille, jotka sitoutuivat kattamaan muut toimintakustannukset omista talousarvioistaan.

12 Ministerineuvosto päätti vuoden 2008 lokakuussa osoittaa lisävaroja maanpäällisen verkon digitaalitelevision kattavuuden laajentamiseksi ja loppuun saattamiseksi sellaisten digitalisointiin siirtymistä koskevien hankkeiden yhteydessä, jotka oli määrä panna täytäntöön vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla.

13 Tämän jälkeen itsehallintoalueet aloittivat maanpäällisen verkon digitaalitelevision kattavuuden laajentamista koskevan prosessin. Ne järjestivät tätä varten tarjouskilpailuja tai antoivat laajennuksen yksityisten yritysten tehtäväksi. Eräissä tapauksissa itsehallintoalueet pyysivät kuntia huolehtimaan mainitun laajennuksen toteuttamisesta.

14 Toisin kuin suurin osa Espanjan itsehallintoalueista, Kastilia-La Manchan itsehallintoalue ei järjestänyt tarjouskilpailuja digitaalitelevision kattavuuden laajentamiseksi. Kyseisen itsehallintoalueen viranomaiset käyttivät erityismenettelyä, josta säädettiin 2.12.2008 annetussa asetuksessa 347/2008 suorien avustusten myöntämisestä maanpäällisen verkon digitaalitelevisioon siirtymistä Kastilia-La Manchassa koskevan suunnitelman toteuttamiseksi (Decreto 347/2008 por el que se regula la concesión de subvenciones directas para la ejecución del plan de transición a la televisión digital terrestre en Castilla-La Mancha) (Diario oficial de Castilla-La Mancha, nro 250, 5.12.2008, s. 38834).

15 Asetuksen 347/2008 mukaan oli mahdollista myöntää varoja suoraan olemassa olevien lähetyskeskusten haltijoille keskusten digitalisointia varten. Kun lähetyskeskukset kuuluivat paikalliselle yhteisölle, tämä teki sopimuksen Kastilia-La Manchan hallituksen kanssa saadakseen rahoitusta näille keskuksille. Paikalliset yhteisöt ostivat tämän jälkeen digitaalilaitteiston puhelinoperaattoriltaan ja hankkivat laitteiston asennuksen, käytön ja ylläpidon alihankintana tältä operaattorilta. Kun lähetyskeskukset kuuluivat yksityiselle puhelinoperaattorille, tämä teki sopimuksen Kastilia-La Manchan hallituksen kanssa saadakseen tarvittavan rahoituksen laitteiston digitalisoimiselle. Siltä osin kuin oli tarpeen rakentaa 20 uutta lähetyskeskusta, 14 rakennettiin kyseisen hallituksen ja paikallisten yhteisöjen välillä tehtyjen sopimusten perusteella, kun taas 6 rakennettiin tämän hallituksen ja puhelinoperaattorin kanssa tehdyn sopimuksen perusteella.

16 Kastilia-La Manchan hallitus rahoitti kunkin digitaalisen lähetyskeskuksen digitaalisen laitteiston hankinnan, asennuksen sekä käytön ja ylläpidon kahden ensimmäisen vuoden ajalta. Paikallisilla yhteisöillä oli hallussaan 475 lähetyskeskusta, kun taas 141 lähetyskeskuksen osalta varoja oli myönnetty kahdelle puhelinoperaattorille, Telecom CLM:lle ja Abertis Telecom Terrestre SA:lle (jäljempänä Abertis).

17 Euroopan komissio vastaanotti 14.1. ja 18.5.2009 kaksi kantelua, joista ensimmäinen oli peräisin Radiodifusión Digital SL:ltä, joka on paikallinen puhelinoperaattori ja maanpäällisen verkon televisio-operaattori, ja toinen SES Astra SA:lta. Kantelut koskivat Espanjan viranomaisten tukiohjelmaa analogisesta televisiosta maanpäällisen verkon digitaalitelevisioon siirtymiseksi alueella II. Kantelijoiden mukaan kyseinen toimenpide oli ilmoittamatonta tukea, joka voi vääristää maanpäällisen lähetysverkon ja satelliittiverkon välistä kilpailua. Lisäksi Radiodifusión Digital väitti, että kyseessä oleva toimenpide vääristi kansallisten ja paikallisten operaattoreiden välistä kilpailua.

18 Komissio ilmoitti 29.9.2010 päivätyllä kirjeellä Espanjan kuningaskunnalle päätöksestään aloittaa SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely kyseessä olevasta toimenpiteestä Kastilia-La Manchan itsehallintoalueella. Komissio ilmoitti samana päivänä Espanjan kuningaskunnalle päätöksestään aloittaa erillinen menettely kyseisestä tukiohjelmasta koko Espanjan alueella, lukuun ottamatta Kastilia-La Manchan itsehallintoaluetta (EUVL 2010, C 337, s. 17).

19 Komissio teki 19.6.2013 päätöksen 2014/489/EU valtiontuesta SA.28599 (C 23/10 (ex NN 36/10, ex CP 163/09)), jota Espanjan kuningaskunta on myöntänyt maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle syrjäisillä ja vähemmän kaupungistuneilla alueilla (Kastilia-La Manchan ulkopuolella) (EUVL 2014, L 217, s. 52).

20 Komissio teki tämän jälkeen päätöksen C(2014) 6846 final, jonka 1 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan Espanja oli pannut täytäntöön maanpäällisten lähetysverkkojen operaattoreille, Telecom CLM:lle ja Abertisille, lähetyskeskusten parantamiseen, uusien lähetyskeskusten rakentamiseen ja digitalisoitujen palvelujen toimittamiseen ja/tai käyttämiseen ja ylläpitämiseen Kastilia-La Manchan itsehallintoalueen alueella II myönnetyn valtiontuen SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti eikä se soveltunut sisämarkkinoille. Tämän päätöksen 1 artiklan toisessa kohdassa todetaan lainvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi valtiontuki, joka on myönnetty satelliittivastaanottimien asentamiseksi Hispasat SA:n signaalien lähettämistä varten tällä alueella.

21 Päätöksen C(2014) 6846 final 3 artiklan 1 kohdassa komissio velvoitti Espanjan kuningaskunnan perimään takaisin Telecom CLM:ltä, Abertisilta ja Hispasatilta kyseessä olevan toimenpiteen nojalla myönnetyn sisämarkkinoille soveltumattoman tuen.

22 Komissio katsoi tämän päätöksen perusteluissa ensinnäkin, että keskushallinnon tasolla hyväksytyt eri säädökset sekä ministeriön ja itsehallintoalueiden välillä tehdyt sopimukset muodostivat perustan tukiohjelmalle maanpäällisen verkon digitaalitelevision laajentamiseksi alueella II. Käytännössä itsehallintoalueet ovat soveltaneet maanpäällisen verkon digitaalitelevision laajentamista koskevia Espanjan hallituksen ohjeita.

23 Komissio totesi toiseksi, että kyseessä olevaa toimenpidettä oli pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena. Komission mukaan Abertis ja Telecom CLM ovat kyseessä olevan tuen välittömiä edunsaajia, koska ne ovat saaneet taloudellista etua vastaanottamalla julkisia varoja digitalisoidakseen oman laitteistonsa tai rakentaakseen uusia lähetyskeskuksia. Kun kunnat ovat toimineet verkko-operaattoreina, ne ovat myös hyötyneet välittömästi tästä tuesta. Tämän toimenpiteen antama etu on valikoiva, sillä se koskee ainoastaan maanpäällisen lähetysverkkojen markkinoilla toimivia yrityksiä eikä verkko-operaattoreita valittu tarjouskilpailun perusteella vaan erityismenettelyn perusteella. Näiden operaattoreiden suora valinta johti siihen, että kaikki muut mahdolliset kilpailijat maanpäällisen teknologian alalla jätettiin toimenpiteen ulkopuolelle. Kun otetaan huomioon se, että satelliittiverkko ja maanpäällinen lähetysverkko kilpailevat keskenään, kyseessä oleva toimenpide vääristää erityisesti näiden kahden verkon välistä kilpailua.

24 Komissio katsoi kolmanneksi, että kyseessä olevaa toimenpidettä ei voitu pitää sisämarkkinoille soveltuvana valtiontukena SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla siitä huolimatta, että toimenpiteellä pyrittiin saavuttamaan selvästi määritelty, yhteisen edun mukainen tavoite ja että kyseessä oli merkityksellisten markkinoiden markkinahäiriö. Sen mukaan mainittu toimenpide ei ollut teknologianeutraaliuden periaatteen mukainen, joten se ei ollut oikeasuhteinen eikä asianmukainen väline maksuttomien kanavien kattavuuden varmistamiseen Kastilia-La Manchan itsehallintoalueen alueen II asukkaille.

25 Komissio katsoi neljänneksi, että koska maanpäällisen verkon käyttöä ei ollut määritelty riittävän täsmällisesti julkiseksi palveluksi ja koska tätä julkista palvelua ei ollut annettu tietyn verkko-operaattorin tehtäväksi, kyseessä olevaa toimenpidettä ei voitu perustella SEUT 106 artiklan 2 kohdan nojalla.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

26 Espanjan kuningaskunta nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 12.12.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin päätöksen C(2014) 6846 final kumoamista.

27 Espanjan kuningaskunta esitti kanteensa tueksi viisi kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste koskee SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomista siltä osin kuin komissio on virheellisesti todennut, että kyse on valtiontuesta. Toinen, toissijaisesti esitetty kanneperuste koski kyseessä olevan toimenpiteen soveltuvuutta sisämarkkinoille. Se perustui SEUT 106 artiklan 2 kohdassa ja SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen hyväksymisedellytysten noudattamatta jättämiseen. Espanjan kuningaskunta vetosi kolmannessa kanneperusteessaan menettelysääntöjen rikkomiseen. Neljäs, toissijaisesti esitetty kanneperuste koskee tuen takaisinperimisvaatimusta, ja se perustuu oikeusvarmuutta, yhdenvertaista kohtelua, suhteellisuutta ja toissijaisuutta koskevien periaatteiden loukkaamiseen. Espanjan kuningaskunta vetoaa viidennessä kanneperusteessaan toissijaisesti tiedonsaantia koskevan perusoikeuden loukkaamiseen.

28 Komissio teki 20.10.2015 päätöksen C(2015) 7193 final korjatakseen päätöksen C(2014) 6846 final sisältämät Hispasatia koskevat virheet. Tämän korjauksen seurauksena päätöksen C(2014) 6846 final 1 artiklan ensimmäisessä kohdassa käsite ”palvelujen tarjoaminen” korvattiin käsitteellä ”laitteistojen tarjoaminen”. Lisäksi komissio poisti päätöksen C(2014) 6846 final 1 artiklan toisen kohdan ja muutti sen 3 artiklan 1 kohtaa. Se poisti toteamuksen lainvastaisesta ja sisämarkkinoille soveltumattomasta valtiontuesta, joka myönnettiin satelliittivastaanottimien asentamiseen Hispasatin signaalien välittämiseksi Kastilia-La Manchan itsehallintoalueen alueella II ja joka kyseessä olevan jäsenvaltion oli perittävä takaisin tältä operaattorilta.

29 Espanjan kuningaskunta totesi unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 23.12.2015 toimittamassaan kirjelmässä, että se vetoaa unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan mukaisesti uuteen perusteeseen sen jälkeen, kun päätöksen C(2014) 6846 final 1 artiklan ensimmäistä kohtaa on muutettu päätöksellä C(2015) 7193 final. Komissio toimitti tätä kirjelmää koskevat huomautuksensa 28.1.2016 päivätyllä kirjelmällä.

30 Valituksenalaisessa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin otti tämän uuden perusteen tutkittavaksi, minkä jälkeen se hylkäsi sen perusteettomana. Se hylkäsi myös viisi kumoamisperustetta, jotka Espanjan kuningaskunta esitti 12.12.2014 jättämässään kannekirjelmässä.

Asianosaisten vaatimukset

31 Espanjan kuningaskunta vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– kumoaa päätöksen C(2014) 6846 final ja

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

32 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa Espanjan kuningaskunnan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

33 Espanjan kuningaskunta esittää valituksensa tueksi kolme valitusperustetta.

34 Unionin tuomioistuimen istunnossa Espanjan kuningaskunta esitti uuden perusteen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 127 artiklan perusteella.

Istunnossa esitetyn uuden perusteen tutkittavaksi ottaminen

35 Istunnossa esittämässään uudessa perusteessa Espanjan kuningaskunta väittää lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se ei tutkinut viran puolesta päätöksen C(2014) 6846 final perustelujen puutteellisuutta kyseessä olevan toimenpiteen valikoivan luonteen osalta.

36 Espanjan kuningaskunta tukeutuu tässä uudessa perusteessa 20.12.2017 annettuun tuomioon Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal v. komissio (C-70/16 P, EU:C:2017:1002) ja katsoo tämän tuomion olevan unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 127 artiklassa tarkoitettu asian käsittelyn aikana ilmennyt oikeudellinen seikka, joka oikeuttaa tämän perusteen esittämisen asian käsittelyn aikana.

37 Komissio katsoo, että tämä uusi peruste on jätettävä tutkimatta.

38 On muistutettava, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 127 artiklan 1 kohdan mukaan asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana ilmenneisiin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin.

39 Nyt käsiteltävässä asiassa 20.12.2017 annettua tuomiota Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal v. komissio (C-70/16 P, EU:C:2017:1002) ei kuitenkaan voida pitää asian käsittelyn aikana ilmenneenä oikeudellisena seikkana. Kuten erityisesti kyseisen tuomion 59 ja 61 kohdasta ilmenee, siinä ainoastaan vahvistetaan tukitoimenpiteen valikoivuutta koskevan edellytyksen tutkinnan perusteluihin liittyvät vaatimukset, jotka on esitetty 21.12.2016 annetuissa tuomioissa komissio v. Hansestadt Lübeck (C-524/14 P, EU:C:2016:971) ja komissio v. World Duty Free Group ym. (C-20/15 P ja C-21/15 P, EU:C:2016:981), jotka on annettu ennen kuin Espanjan kuningaskunta teki valituksen. Tuomiota, jossa ainoastaan vahvistetaan oikeudellinen tilanne, josta valittaja oli tietoinen valitusta tehdessään, ei voida pitää seikkana, jonka perusteella voitaisiin vedota uuteen perusteeseen.

40 Espanjan kuningaskunnan esittämä uusi peruste on siis jätettävä tutkimatta.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

41 Espanjan kuningaskunta väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, että valituksenalaisen tuomion 48 kohtaa rasittaa oikeudellinen virhe, sillä kyseisessä kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei päätöksellä C(2015) 7193 final tälle jäsenvaltiolle asetettu mitään uutta velvoitetta. Tämä arvio on sen mukaan päätöksen C(2014) 6846 final 1 artiklan, sellaisena kuin se oli ennen sen muuttamista, vastainen ja merkitsee oikeudellista virhettä hyvän hallinnon periaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen sekä SEUT 107 artiklassa tarkoitetun valtiontuen käsitteen valossa.

42 Ensimmäiseksi Espanjan kuningaskunta katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, koska päätös C(2015) 7193 final merkitsee päätöksen C(2014) 6846 final huomattavaa muuttamista, joten unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt todeta, että päätöksellä C(2015) 7193 final asetettiin Espanjan kuningaskunnalle uusi velvoite.

43 Tältä osin kyseinen jäsenvaltio väittää, ettei niiden seikkojen, joihin unionin yleinen tuomioistuin tukeutui, perusteella voida tehdä päätelmää, jonka tämä teki. Ensinnäkin terminologisesta näkökulmasta ”digitaalilaitteistojen tarjoaminen” ei kuulu käsitteen ”lähetyskeskusten parantaminen”

eikä käsitteen ”uusien lähetyskeskusten rakentaminen” alaan. Koska käsitettä ”digitaalilaitteistojen tarjoaminen” ei Espanjan kuningaskunnan mukaan ole määritelty päätöksessä C(2014) 6846 final, sen mukaan on mahdotonta määrittää operaattoreiden tämän avulla saamaa etua. Tämä päätelmä ei myöskään ilmene kyseisen päätöksen 197 perustelukappaleesta.

44 Toiseksi Espanjan kuningaskunta katsoo, ettei unionin yleinen tuomioistuin noudattanut hyvän hallinnon periaatetta ja oikeusvarmuuden periaatetta, kun se totesi, ettei kyseisellä muutoksella asetettu mitään uutta velvoitetta tälle jäsenvaltiolle. Sen mukaan unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt todeta, että komission oli kunnioitettava kyseisen jäsenvaltion oikeutta esittää huomautuksia ennen päätöksen C(2015) 7193 final antamista, koska komissio muutti kyseessä olevan toimenpiteen kuvausta ja koska takaisin perittävä määrä kasvoi 11,3 miljoonasta eurosta 43,8 miljoonaan euroon. Lisäksi se katsoo, että valituksenalaisen tuomion 45 kohdassa mainitun samojen menettelysääntöjen noudattamista koskevan säännön vastaisesti komissio ei antanut päätöstä C(2015) 7193 final samojen menettelysääntöjen mukaisesti kuin ne, joita se noudatti antaessaan päätöstä C(2014) 6846 final.

45 Kolmanneksi Espanjan kuningaskunta väittää, että kyseinen muutos vaaransi vakavasti kyseessä olevan toimenpiteen, jota luonnehdittiin SEUT 107 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi, sisällön.

46 Komissio väittää, että tämä peruste on tehoton, sillä se ei voi johtaa valituksenalaisen tuomion kumoamiseen. Tämä peruste voi aiheuttaa korkeintaan päätöksen C(2015) 7193 final kumoamisen, minkä seurauksena päätös C(2014) 6846 final säilyisi muuttumattomana alkuperäisessä muodossaan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

47 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 170 artiklan 1 kohdan mukaan valituksessa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli unionin yleisessä tuomioistuimessa.

48 Kun kyse on unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamiseen liittyvästä kysymyksestä, se on tutkittava viran puolesta (ks. analogisesti tuomio 29.11.2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall ym. v. komissio, C-176/06 P, ei julkaistu, EU:C:2007:730, 18 kohta). Asianosaisia on sitä paitsi kehotettu esittämään huomautuksensa tästä unionin tuomioistuimen omasta aloitteestaan esiin ottamasta kysymyksestä.

49 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että tutkittaessa unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 170 artiklan 1 kohdan noudattamista on arvioitava ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten laajuutta ja asian kohdetta unionin yleisessä tuomioistuimessa (ks. vastaavasti tuomio 14.11.2017, British Airways v. komissio, C-122/16 P, EU:C:2017:861, 54 kohta).

50 Koska Espanjan kuningaskunta vaati unionin yleiselle tuomioistuimelle jättämässään kannekirjelmässä päätöksen C(2014) 6846 final kumoamista ja koska päätös C(2015) 7193 final on annettu tämän vaatimuksen esittämisen jälkeen, on määritettävä, pyrkikö tämä jäsenvaltio kanteensa tarkistamisella myös päätöksen C(2015) 7193 final kumoamiseen.

51 Valituksenalaisen tuomion 36 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että uudella unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan perusteella esittämällä perusteella Espanjan kuningaskunta oli kohdistanut kanteen juuri siihen, että päätöstä C(2014) 6846 final muutettiin päätöksellä C(2015) 7193 final. Unionin tuomioistuimen istunnossa Espanjan kuningaskunta ilmoitti, että esittämällä uuden perusteen unionin yleisessä tuomioistuimessa se tarkoitti tarkistaa päätöksen C(2014) 6846 final kumoamista koskevan kanteensa vaatimuksia siten, että kanteella vaaditaan tämän päätöksen kumoamista sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä C(2015) 7193 final.

52 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan asianosaisten esittämiä vaatimuksia ei lähtökohtaisesti saa muuttaa. Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 86 artiklassa, joka koskee kanteen tarkistamista, kodifioidaan aikaisempi oikeuskäytäntö poikkeuksista, joita tähän vaatimusten muuttamattomuuden periaatteeseen voidaan tehdä (tuomio 9.11.2017, HX v. neuvosto, C-423/16 P, EU:C:2017:848, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Kyseisessä 86 artiklassa määrätään, että jos toimi, jonka kumoamista vaaditaan, on korvattu tai sitä on muutettu toisella toimella, jonka kohde on sama, kantaja saa tämän uuden seikan huomioon ottamiseksi tarkistaa kannetta ennen asian käsittelyn suullisen vaiheen päättämistä tai ennen unionin yleisen tuomioistuimen päätöstä ratkaista asia ilman käsittelyn suullista vaihetta.

54 Poikkeuksena vaatimusten muuttamattomuuden periaatteeseen kyseistä 86 artiklaa on siis tulkittava suppeasti.

55 Nyt käsiteltävässä asiassa valituksenalaisen tuomion 33 kohdasta ilmenee, että päätöksen C(2015) 7193 final tekemisen jälkeen Espanjan kuningaskunta esitti uuden perusteen unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan 1 kohdan nojalla. On samalla kiistatonta, ettei tämä jäsenvaltio vaatinut kanteensa tarkistamista tämän työjärjestyksen 86 artiklan perusteella.

56 Kuten julkisasiamies korosti ratkaisuehdotuksensa 42 kohdassa, unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan mukaan kantaja voi esittää ainoastaan uusia perusteita, kun taas kantaja voi sen 86 artiklan nojalla myös mukauttaa kanteen kohdetta, toisin sanoen muotoilla uudelleen vaatimuksia, kun – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – toimi, jota vaaditaan kumottavaksi, korvataan tai sitä muutetaan toisella toimella, jonka kohde on sama.

57 Näissä olosuhteissa sen hyväksyminen, että Espanjan kuningaskunta tarkisti kannettaan unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 86 artiklassa tarkoitetulla tavalla esittämällä uuden perusteen tämän työjärjestyksen 84 artiklan nojalla, merkitsisi ensin mainitun määräyksen tekemistä merkityksettömäksi.

58 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa Espanjan kuningaskunnan istunnossa esittämällä väitteellä, jonka mukaan tällä uudella perusteella noudatettiin joka tapauksessa unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 86 artiklassa tarkoitettuja kanteen tarkistamiseen liittyviä menettelymääräyksiä.

59 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 46 kohdassa, kantajan on kanteen tarkistamista koskevassa kirjelmässä mainittava yksiselitteisesti ja riittävän selkeästi ja täsmällisesti oikeudenkäynnin kohde ja kanteessa esitetyt vaatimukset, jotta unionin yleinen tuomioistuin ei lausu kanteen ulkopuolisesta seikasta. Tarkistamista koskevassa kirjelmässä on näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 86 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaisesti mainittava muun muassa tarkistetut vaatimukset.

60 Espanjan kuningaskunnan unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämä uusi peruste, joka perustuu nimenomaisesti unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklaan eikä sen 86 artiklaan, ei selvästi täytä tämän tuomion edeltävässä kohdassa tarkoitettuja vaatimuksia. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 52 kohdassa, 23.12.2015 päivätyssä kirjeessään, jossa tämä peruste esitettiin, Espanjan kuningaskunta nimenomaisesti toisti alkuperäisen vaatimuksensa eli päätöksen C(2014) 6846 final kumoamisen.

61 Edellä esitetystä seuraa, että ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 36 kohdassa, että esittämällä uuden perusteensa unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan perusteella Espanjan kuningaskunta vaati päätöksen C(2015) 7193 final kumoamista. Se totesi valituksenalaisen tuomion 37 kohdassa virheellisesti, että tämän uuden perusteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttyivät.

62 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että unionin yleisen tuomioistuimen tekemä oikeudellinen virhe ei voi johtaa siihen, että valituksenalainen tuomio kumotaan, jos kyseisen tuomion tuomiolauselman tueksi on sellaisia muita oikeudellisia perusteluita, että siitä ilmenevä lopputulos on perusteltu (tuomio 21.9.2017, Easy Sanitary Solutions ja EUIPO v. Group Nivelles, C-361/15 P ja C-405/15 P, EU:C:2017:720, 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että koska Espanjan kuningaskunta ei voinut tarkistaa kannettaan unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artiklan perusteella, unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt jättää tutkimatta sen unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämä uusi peruste, joka koski päätöstä C(2015) 7193 final, koska tätä uutta perustetta ei ole esitetty pätevästi tarkistettujen vaatimusten tueksi. Tästä seuraa, että valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman tueksi on sellaisia muita oikeudellisia perusteluita, että siitä ilmenevä lopputulos on perusteltu.

64 Toiseksi on todettava, että koska Espanjan kuningaskunta ei tarkistanut unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämiään kumoamisvaatimuksia siten, että ne kattaisivat päätöksen C(2015) 7193 final, ensimmäinen valitusperuste, jolla pyritään lähinnä arvostelemaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se kumonnut tätä päätöstä, laajentaa unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian kohdetta unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 170 artiklan 1 kohdan vastaisesti.

65 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Toinen valitusperuste

66 Toinen valitusperuste jakautuu kahteen osaan.

Ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

67 Toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa Espanjan kuningaskunta väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 89–107 kohdassa esittämä analyysi on virheellinen siltä osin kuin tämä totesi, ettei ensimmäinen 24.7.2003 annetussa tuomiossa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) esitetty edellytys (jäljempänä ensimmäinen Altmark-edellytys) täyttynyt.

68 Ensimmäiseksi Espanjan kuningaskunta katsoo, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen todetessaan, ettei Espanjan lainsäädännössä määritelty selvästi kyseessä olevaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua. Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin analysoi oikeudellista kehystä, mutta sen arvio oli ilmeisen virheellinen, koska 3.11.2003 annetussa yleisessä televiestintälaissa 32/2003 (Ley 32/2003 General de Telecomunicaciones; BOE nro 264, 4.11.2003, s. 38890; jäljempänä laki 32/2003) radio- ja televisioverkkojen käyttö luonnehditaan nimenomaisesti ”yleishyödylliseksi palveluksi”.

69 Ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 102 kohdassa esitetty toteamus, jonka mukaan kyseessä olevan palvelun määritteleminen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi ei ole riittävän selvä, sillä tätä määritelmää sovelletaan kaikkiin televiestintäalan operaattoreihin eikä joihinkin niistä, on Espanjan kuningaskunnan mukaan virheellinen. Tämä toteamus on unionin yleisen tuomioistuimen sellaisen oikeuskäytännön vastainen, jossa hyväksytään mahdollisuus antaa tämä palvelu alan kaikkien operaattoreiden tehtäväksi. Unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään ottanut huomioon kaikkia toimia, joilla Espanjan viranomaiset antoivat kyseessä olevien operaattoreiden hoidettavaksi julkisen palvelun tehtäviä, erityisesti asetusta 347/2008 ja kumppanuussopimuksia, joissa määritellään julkisen palvelun velvoitteet Kastilia-La Manchan itsehallintoalueella. Unionin yleinen tuomioistuin totesi myös

valituksenalaisen tuomion 102 kohdassa Espanjan kuningaskunnan mukaan virheellisesti, että vastuu yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun hallinnoinnista olisi pitänyt antaa tietyille yrityksille, koska nämä yritykset voidaan nimetä myöhemmin erillisellä toimella. Valituksenalaisen tuomion 104 kohta, jossa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että tietyn alustan määritteleminen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi merkitsee ilmeistä arviointivirhettä, on lisäksi ristiriidassa kyseisen tuomion 105 kohdan kanssa, jossa unionin yleinen tuomioistuin vahvisti komission arvion siitä, ettei kyseessä olevaa palvelua ole määritelty selvästi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi.

70 Toiseksi Espanjan kuningaskunnan mukaan valituksenalaisen tuomion 98 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi 24.7.2003 annettua tuomiota Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) liian muodollisesti, kun se katsoi, että oli tarpeen tarkastaa virallisen toimen olemassaolo, jossa määritellään nimenomaisesti julkisen palvelun olemassaolo ja jossa todetaan julkisen palvelun luonne ja kesto sekä yritykset ja alue, joita nämä velvoitteet koskevat. Kyseistä tuomiota on tällöin tulkittu virheellisesti; kyseisessä tuomiossa edellytetään yksinomaan, että julkisen palvelun velvoitteiden on ”ilmettävä selvästi” kansallisesta oikeudesta. Unionin yleisen tuomioistuimen muodollisessa lähestymistavassa jätetään lisäksi huomiotta harkintavalta, joka jäsenvaltioilla on sen määrittämisessä, mitä ne pitävät yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvänä palveluna.

71 Espanjan kuningaskunta korostaa, että joka tapauksessa kyseessä olevan jäsenvaltion asiana on määrittää yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tarjoamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt harkintavaltansa rajoissa. Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu voidaan siis määritellä yhdellä tai useammalla erillisellä ja toisiaan seuraavalla toimella.

72 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin ei Espanjan kuningaskunnan mukaan tutkinut kaikkia asian kannalta merkityksellisiä seikkoja eikä perustellut valituksenalaista tuomiota riittävästi. Sen mukaan unionin yleinen tuomioistuin jätti huomiotta sen, että kyseessä olevan toimenpiteen tutkinnan yhteydessä komissio itse katsoi, että Kastilia-La Manchan Consejería de industria, energía y medio ambienten (teollisuus-, energia- ja ympäristöneuvosto) tekemät sopimukset olivat olennainen osa tätä toimenpidettä, kuten komission päätöksen 39 perustelukappaleesta ilmenee. Nyt käsiteltävänä olevan asian kaikkien merkityksellisten seikkojen yksityiskohtainen ja puolueeton tutkinta edellytti sen mukaan, että komissio arvioi myös näitä sopimuksia. Tämän vuoksi valituksenalaisen tuomion 100 kohdassa esitetty toteamus merkitsee oikeudellista virhettä. Lisäksi Espanjan kuningaskunta katsoo, että vaikka unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 106 kohdassa, että markkinoiden toimimattomuus ei ollut riittävää, jotta voitaisiin todeta, että kyse on yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä palvelusta, se ei vapautunut velvoitteestaan tutkia yksityiskohtaisesti kysymystä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun olemassaolosta.

73 Komissio katsoo, että tämä toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on jätettävä tutkimatta ja se on tehoton.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

74 Espanjan kuningaskunta väittää toisen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa lähinnä, että unionin yleisen tuomioistuimen suorittamaan tutkintaan ensimmäisen Altmark-edellytyksen osalta liittyy useita oikeudellisia virheitä.

75 Ensinnäkin virheestä, jonka unionin yleinen tuomioistuin on väitteen mukaan tehnyt arvioidessaan kansallista oikeutta, on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun unionin yleinen tuomioistuin on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, unionin tuomioistuin on SEUT 256 artiklan nojalla toimivaltainen harjoittamaan vain tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja sen pohjalta tehtyihin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetty

selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikkojen arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin. Näin ollen silloin, kun valituksen yhteydessä tutkitaan unionin yleisen tuomioistuimen arviointi kansallisesta oikeudesta, unionin tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan vain sen, onko kansallinen oikeus otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on tältä osin ilmettävä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että on tarpeen ryhtyä uudelleen arvioimaan tosiseikastoa ja selvitystä (tuomio 26.4.2018, Cellnex Telecom ja Telecom Castilla-La Mancha v. komissio, C-91/17 P ja C-92/17 P, ei julkaistu, EU:C:2018:284, 67–69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

76 Ensimmäiseksi on todettava lain 32/2003 arvioinnista, että unionin yleinen tuomioistuin huomautti valituksenalaisen tuomion 102 kohdassa, että kyseiseen lakiin sisältyvä yleishyödyllisen palvelun luonnehdinta koski kaikkia televiestintäpalveluja, mukaan lukien radio- ja televisiolähetyksiä tukevia verkkoja. Se oli sitä mieltä, että pelkästään se, että palvelun katsotaan kansallisessa oikeudessa olevan yleishyödyllinen, ei merkitse sitä, että jokaisen sitä hoitavan toimijan tehtävänä on selvästi määriteltyjen julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen 24.7.2003 annetussa tuomiossa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) tarkoitetulla tavalla. Se totesi lisäksi yhtäältä, ettei laista 32/2003 ilmene, että kaikki televiestintäpalvelut Espanjassa olisivat kyseisessä tuomiossa tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, ja toisaalta, että kyseisessä laissa säädetään nimenomaisesti, että mainitussa laissa tarkoitetut yleishyödylliset palvelut on tarjottava vapaan kilpailun sääntöjen mukaisesti.

77 On todettava yhtäältä, ettei Espanjan kuningaskunta ole esittänyt mitään seikkaa, josta ilmenee selvästi, että unionin yleinen tuomioistuin olisi näin ottanut lain 32/2003 sisällön huomioon vääristyneellä tavalla. Toisaalta siltä osin kuin tämä jäsenvaltio arvostelee päätelmää, jonka unionin yleinen tuomioistuin teki kyseisen lain yleisyydestä ja jonka mukaan saman lain nojalla ei voitu päätellä, että maanpäällistä verkkoa käyttävien operaattorien tehtäväksi olisi annettu selvästi määriteltyjä julkisen palvelun velvoitteita ensimmäisen Altmark-edellytyksen mukaisesti, on korostettava, että tämän tuomion 76 kohdassa mainittujen kyseiseen lakiin sisältyvien moniselitteisten seikkojen vuoksi tuohon päätelmään ei liity mitään oikeudellista virhettä (ks. vastaavasti tuomio 26.4.2018, Cellnex Telecom ja Telecom Castilla-La Mancha v. komissio, C-91/17 P ja C-92/17 P, ei julkaistu, EU:C:2018:284, 71 ja 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

78 Toiseksi väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin otti kansallisen oikeuden huomioon vääristyneellä tavalla, koska se ei ottanut huomioon asetusta 347/2008 ja tämän tuomion 72 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia, ei voi menestyä.

79 Aluksi on todettava, että vaikka Espanjan kuningaskunta esittää valituksessaan erittäin yleisluonteisen tiivistelmän tämän asetuksen ja näiden sopimusten sisällöstä, se ei totea, millä tavoin kansallinen oikeus olisi konkreettisesti otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Toisaalta tästä tiivistelmästä ei ilmene selvästi, että unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut lain 32/2003 sisällön huomioon vääristyneellä tavalla.

80 Sikäli kuin Espanjan kuningaskunnan väitteellä on ymmärrettävä arvosteltavan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se ilmoittanut syitä sille, ettei se viitannut tämän tuomion 78 kohdassa tarkoitettuihin kansallisen oikeuden seikkoihin, on muistutettava, että vain unionin yleisen tuomioistuimen asiana on arvioida hallussaan olevia todisteita. Tämän ei tarvitse kuitenkaan perustella nimenomaisesti arviointiaan kunkin sille esitetyn todisteen näyttöarvosta varsinkaan, jos se katsoo, etteivät ne ole asiaankuuluvia eivätkä merkityksellisiä asian ratkaisun kannalta, jollei velvollisuudesta noudattaa todistustaakkaa ja todistelua koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä periaatteita tai velvollisuudesta olla ottamatta selvitysaineistoa vääristyneellä tavalla huomioon muuta johdu (tuomio 26.4.2018, Cellnex Telecom ja Telecom Castilla-La Mancha v. komissio, C-91/17 P ja C-92/17 P, ei julkaistu, EU:C:2018:284, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

81 Espanjan kuningaskunta ei kuitenkaan lainkaan väitä, että unionin yleinen tuomioistuin olisi laiminlyönyt velvollisuuttaan noudattaa todistustaakkaa ja todistelua koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä periaatteita tämän tuomion 78 kohdassa tarkoitettujen seikkojen osalta.

82 Myös Espanjan kuningaskunnan väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen valituksenalaisen tuomion 100 kohdassa, on hylättävä.

83 Yhtäältä on todettava, ettei merkityksellisten markkinoiden markkinahäiriö ole – toisin kuin Espanjan kuningaskunta väittää – seikka, joka voisi vaikuttaa unionin yleisen tuomioistuimen harkintavaltaan sen arvioidessa sille esitettyjen todisteiden merkityksellisyyttä tämän tuomion 80 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

84 Toisaalta tällaisen markkinahäiriön olemassaololla ei ole myöskään merkitystä sen määrittämisessä, onko julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen tosiasiassa annettu asianomaisten yritysten tehtäväksi julkisella toimella ja onko kyseiset velvoitteet määritelty siinä selvästi (ks. vastaavasti tuomio 20.12.2017, Comunidad Autónoma del País Vasco ym. v. komissio, C-66/16 P–C-69/16 P, EU:C:2017:999, 75 kohta).

85 Toiseksi on todettava, että Espanjan kuningaskunnan väite, jonka mukaan valituksenalaisen tuomion 98 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi virheellisesti 24.7.2003 annettua tuomiota Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), on perusteeton.

86 Unionin tuomioistuin totesi, että ensimmäisen Altmark-edellytyksen mukaan on määritettävä paitsi se, onko edunsaajayrityksen tehtäväksi tosiasiassa annettu julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen, myös se, onko nämä velvoitteet määritelty selvästi kansallisessa oikeudessa. Mainitulla edellytyksellä pyritään avoimuuden ja oikeusvarmuuden tavoitteeseen, joka edellyttää sellaisten vähimmäisvaatimusten täyttymistä, jotka liittyvät yhden tai useamman sellaisen viranomaisen toimen olemassaoloon, jossa määritellään riittävän täsmällisesti ainakin niille yrityksille kuuluvien julkisen palvelun velvoitteiden luonne, kesto ja laajuus, joiden tehtäväksi näiden velvoitteiden täyttäminen on annettu. Jos tällaisia objektiivisia vaatimuksia ei ole määritelty selvästi, ei ole mahdollista valvoa, voiko tietty toiminta kuulua yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun käsitteen alaan (tuomio 26.4.2018, Cellnex Telecom ja Telecom Castilla-La Mancha v. komissio, C-91/17 P ja C-92/17 P, ei julkaistu, EU:C:2018:284, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Tästä seuraa, ettei Espanjan kuningaskunta voi arvostella unionin yleistä tuomioistuinta muodollisen lähestymistavan käyttämisestä valituksenalaisen tuomion 98 kohdassa, kun se edellytti sellaisen viranomaisen toimen olemassaoloa, jossa annetaan kyseessä oleville operaattoreille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tehtävä, sekä tämän tehtävän yleisyyttä ja pakollisuutta sekä julkisen palvelun velvoitteiden luonteen ja keston ja kyseessä olevien yritysten ja alueen ilmoittamista.

88 Kolmanneksi Espanjan kuningaskunnan väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen valituksenalaisen tuomion 102 kohdassa, kun se jätti huomiotta sen, että julkisen palvelun tehtävän toimeksianto voidaan määritellä useassa erillisessä toimessa, on todettava, että väite on seurausta tämän kohdan virheellisestä tulkinnasta. Kyseisestä kohdasta ei nimittäin millään tavalla ilmene, että unionin yleinen tuomioistuin olisi sulkenut pois tämän mahdollisuuden.

89 Espanjan kuningaskunta tulkitsee virheellisesti myös valituksenalaisen tuomion 104 kohtaa, koska tässä kohdassa unionin yleinen tuomioistuin ainoastaan toteaa, ettei tämä jäsenvaltio ole riitauttanut riidanalaisen päätöksen 183 perustelukappaletta siltä osin kuin kyse on Espanjan viranomaisten ilmeisestä arviointivirheestä niiden valitessa tiettyä alustaa. Näin ollen Espanjan kuningaskunnan väite, jonka mukaan valituksenalaisen tuomion 104 ja 105 kohta ovat ristiriidassa keskenään, on perusteeton.

90 Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on tämän vuoksi hylättävä perusteettomana.

Toinen osa

– *Asianosaisten lausumat*

91 Toisen valitusperusteen toinen osa koskee valituksenalaisen tuomion 108–113 kohdassa toteutettua analyysiä neljännestä 24.7.2003 annetussa tuomiossa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) esitetystä edellytyksestä (jäljempänä neljäs Altmark-edellytys). Espanjan kuningaskunta väittää, että valituksenalaisen tuomion 110 kohtaa rasittaa oikeudellinen virhe siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei vertailu satelliittiteknologiaan riittänyt osoittamaan, että kyseessä oleva julkinen yritys oli tehokkain.

92 Sen mukaan unionin yleinen tuomioistuin jätti tarkastamatta, tutkiko komissio – kuten oikeuskäytännössä edellytetään – huolellisesti ja puolueettomasti kaikki hallinnollisen menettelyn merkitykselliset seikat perustellakseen toteamustaan siitä, että neljäs Altmark-edellytys ei täyttynyt. Espanjan kuningaskunta toteaa erityisesti vedonneensa unionin yleisessä tuomioistuimessa siihen, että kaikki komission päätelmät, joita se teki 9.9.2008 laaditusta maanpäällisen verkon digitaalitelevision kattavuuden laajentamiseen Kastilia-La Manchan itsehallintoalueella liittyvien teknisten vaihtoehtojen vertailevasta sosioekonomisesta tutkimuksesta (jäljempänä vuoden 2008 vertaileva tutkimus), olivat virheellisiä, koska tämän jäsenvaltion mukaan tässä tutkimuksessa todettiin, että vaikutti järkevältä, että maanpäällisen verkon digitaalitelevisiopalvelun laajentaminen tällä itsehallintoalueella toteutetaan maanpäällisen teknologian avulla. Tämä jäsenvaltio väittää lisäksi, että sen kyseessä olevan julkisen palvelun määrittelemistä koskevan harkintavallan asianmukaisessa valvonnassa tarkistetaan, eikö tarjoajia ole valittu julkisessa hankintamenettelyssä ja oliko korvauksen taso asianmukainen.

93 Espanjan kuningaskunta toteaa lopuksi, että valituksenalainen tuomio on ristiriidassa 26.11.2015 annettujen tuomioiden Abertis Telecom ja Retevisión I v. komissio (T-541/13, ei julkaistu, EU:T:2015:898) ja Comunidad Autónoma de Cataluña ja CTTI v. komissio (T-465/13, ei julkaistu, EU:T:2015:900) kanssa, joissa unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei komissio ollut perustellut oikeudellisesti riittävällä tavalla sitä, ettei neljäs Altmark-edellytys täyttynyt. Tämän vuoksi unionin yleinen tuomioistuin loukkasi hyvän oikeudenkäytön periaatetta.

94 Komissio toteaa, että vaikka unionin tuomioistuin hylkäisi toisen valitusperusteen ensimmäisen osan, sen toinen osa tulisi joka tapauksessa tehottomaksi, koska kaikkien 24.7.2003 annetussa tuomiossa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) esitettyjen edellytysten on täytyttävä samanaikaisesti.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

95 Koska toisen valitusperusteen nyt käsiteltävä osa koskee unionin yleisen tuomioistuimen väitetysti tekemää virhettä neljännen Altmark-edellytyksen tutkinnan osalta, on korostettava, että koska Altmark-edellytykset ovat kumulatiivisia, se, että unionin yleisen tuomioistuimen arviointi, jonka mukaan yksi näistä edellytyksistä ei ole täyttynyt, on virheellinen, ei voi johtaa valituksenalaisen tuomion kumoamiseen, jos kyseisessä tuomiossa ei ole tehty oikeudellista virhettä arvioitaessa jotain toista näistä edellytyksistä (tuomio 20.12.2017, Espanja v. komissio, C-81/16 P, EU:C:2017:1003, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

96 Toisen valitusperusteen ensimmäisen osan tutkinnasta ilmenee, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole tehnyt oikeudellista virhettä hylätessään Espanjan kuningaskunnan argumentit, joilla riitautettiin riidanalaisen päätöksen perustelukappaleet, joissa komissio totesi, ettei ensimmäinen Altmark-edellytys ollut täyttynyt.

97 Toisen valitusperusteen toinen osa on näin ollen hylättävä tehottomana.

Kolmas kanneperuste

Asianosaisten lausumat

98 Kolmannessa valitusperusteessaan Espanjan kuningaskunta väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa, ettei kyseessä oleva toimenpide soveltunut sisämarkkinoille, koska se ei noudattanut teknologianeutraaliuden periaatetta. Sen mukaan unionin yleinen tuomioistuin päätyi tähän toteamukseen virheellisesti, vaikka vuoden 2008 vertailevassa tutkimuksessa vertailtiin satelliittialustan ja maanpäällisen alustan kustannuksia.

99 Kuten valituksenalaisen tuomion 132–138 kohdasta ilmenee, komissio arvioi, ettei tämä tutkimus osoittanut merkittävää kustannusten eroa näiden alustojen välillä eivätkä kyseisen tutkimuksen tulokset olleet luotettavia. Kyseinen jäsenvaltio väittää, että kun unionin yleinen tuomioistuin vahvisti komission arvion teknologianeutraaliuden periaatteen noudattamatta jättämisestä, unionin yleinen tuomioistuin ei suorittanut tuomioistuinvalvontaansa 15.2.2005 annettuun tuomioon komissio v. Tetra Laval (C-12/03 P, EU:C:2005:87, 39 kohta) perustuvan oikeuskäytännön mukaisesti. Espanjan kuningaskunta väittää erityisesti, että vuoden 2008 vertailevan tutkimuksen ”puutteet”, jotka unionin yleinen tuomioistuin yksilöi valituksenalaisen tuomion 143, 145 ja 148 kohdassa, johtuvat todellisuudessa komission virheellisistä metodologisista olettamista, joita unionin yleinen tuomioistuin ei tarkistanut. Tämä jäsenvaltio päättelee tästä, että tämän tutkimuksen lähestymistapa oli oikea ja että se oli perustavanlaatuisen tärkeä niiden syiden ymmärtämiseksi, joiden vuoksi satelliittialusta oli kalliimpi kuin maanpäällinen alusta, erityisesti jo olemassa olevan maanpäällisen infrastruktuurin olemassaolon vuoksi.

100 Komissio väittää, että kolmannen valitusperusteen tueksi esitetyt väitteet on jätettävä tutkimatta tai ne ovat tehottomia ja joka tapauksessa perusteettomia.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

101 Kolmannessa valitusperusteessaan Espanjan kuningaskunta väittää, ettei unionin yleinen tuomioistuin suorittanut tuomioistuinvalvontaansa asianmukaisesti, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa, etteivät tämän jäsenvaltion perustelut, jotka perustuvat vuoden 2008 vertailevaan tutkimukseen, osoittaneet komission todenneen virheellisesti, ettei kyseessä oleva toimenpide soveltunut sisämarkkinoille.

102 On todettava, että Espanjan kuningaskunnan tämän valitusperusteen tueksi esittämillä perusteluilla pyritään todellisuudessa perustelemaan sitä, ettei unionin yleinen tuomioistuin ottanut asianmukaisesti huomioon vuoden 2008 vertailevaa tutkimusta, mikä vastaa unionin yleisen tuomioistuimen toteuttaman todisteiden arvioinnin riitauttamista.

103 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tosiseikaston ja selvitysaineiston arviointi ei ole lukuun ottamatta sitä tapausta, että tämä tosiseikasto ja selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio 20.12.2017, Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal v. komissio, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

104 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on joka tapauksessa niin, että kun unionin tuomioistuimet valvovat komission tekemiä monitahoisia taloudellisia arviointeja valtiontukien alalla, niiden tehtävänä ei ole korvata komission taloudellista arviointia omalla arvioinnillaan. Unionin tuomioistuinten on kuitenkin paitsi tutkittava erityisesti esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, sisältävätkö nämä todisteet

kaikki ne merkitykselliset seikat, jotka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty (tuomio 20.12.2017, Espanja v. komissio, C-81/16 P, EU:C:2017:1003, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

105 Vaikka Espanjan kuningaskunta väittää, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole tarkistanut vuoden 2008 vertailevan tutkimuksen luotettavuutta koskevaa komission arviointia tämän oikeuskäytännön mukaisesti, on kuitenkin todettava, että kun tämä jäsenvaltio ainoastaan totesi, että vuoden 2008 vertailevan tutkimuksen puutteet johtuivat Espanjan viranomaisten metodologisesta valinnasta, se ei esittänyt mitään konkreettista seikkaa väitteensä tueksi.

106 Näin ollen kolmas valitusperuste on jätettävä tutkimatta ja joka tapauksessa hylättävä perusteettomana.

107 Koska yhtäkään Espanjan kuningaskunnan valituksensa tueksi esittämistä valitusperusteista ei ole hyväksytty, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

108 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

109 Koska komissio on vaatinut Espanjan kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, Espanjan kuningaskunta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Espanjan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset